

[Lukk vinduet](#)

Hvem tjener på mobbemyten?

Jeg benekter ikke at mobbing på arbeidsplassen eksisterer. Jeg sier at mobbeproblemet er blåst opp, og at noen kanskje er tjent med det.

SÅRENDE ORD? Vi må lære våre barn at ord bare har den makt som mottakeren tillater, skriver psykolog Jan A. Andersen. Johan Haugen har malt illustrasjonen til en mobbekonferanse i 2001.
ARKIVFOTO: ROAR CHRISTIANSEN

Publisert: 05.mar.2011 06:00

Oppdatert: 05.mar.2011 09:37

Hvem tjener på mobbemyten? Som deltaker i TV-programmet Debatten fikk jeg vite at myndighetene bevilger 50 millioner årlig til mobbebekjempelse. Forskerne selv opplyser at mobbenivået har vært stabilt i mange år. En betydelig innrømmelse. Er pengene vel anvendt? Neppe.

Undertegnede har arbeidet med konfliktbehandling i arbeidslivet siden 1984. De få gangene jeg har møtt det vi kanskje kan kalle mobbing, så dreier det seg om underordnede som har gått sammen mot en leder. Da har vedkommende som regel gitt solide bidrag til frustrasjonen. Skal rettferdig harme kalles mobbing? Eller skal vi rett og slett kalle det «rettferdig harme»? Jeg mener det siste. Hvis venner og kolleger begynner å unngå meg skal jeg kanskje se meg i speilet. Kanskje jeg skal endre noen væremåter?

Forskerne er part i saken

Den oppfatning at mange slemminger uten grunn går løs på et uskyldig offer, er like vanlig som hønsetenner. (Jeg snakker nå om voksne på arbeidsplassen) I løpet av de dagene mobbedebatten har rast, er jeg blitt beskyldt for å oppfordre til mobbing, legge skylden på mobbeofferet, håne barn som er blitt mishandlet (André Baraldsnes, prosjektleder for Olweusprogrammet i Norge), søke offentlig oppmerksomhet (Baraldsnes), og gi voldtektsofferet skylden for å bli voldtatt (professor Dan Olweus).

De tillegger meg meninger jeg ikke har. De tar mannen og ikke ballen. Hvorfor denne aggresjon fra forskernes side? Jeg tror de selv er part i saken. Kan det være at forskningsmidlene er proporsjonale med det påståtte mobbenivået? Jeg mistenker det, og jeg tror det forklarer deres irrasjonelle reaksjoner.

Føleri over alle støvleskaft

Slik skapes mobbemyten: Man definerer mobbing så vidt at nesten all menneskelig aktivitet omfattes av begrepet. Et eksempel er baktaling, kalt skjult mobbing. Baktaling er en uting. Men det er like utbredt som neser: Dermed blir nesten alle mobbere. Eller hva med «Jeg føler at du mobber meg»? Ren hersketeknikk. Nå kan alle bli stemplet som mobbere: Det er nok at noen «føler at». Om det rent faktisk har forekommet mobbing er ikke viktig; Det er nok at noen «føler at».

Dette føleriet har gått over alle støvleskaft. Jeg kan føle sinne og glede, men hvordan i alle dager føles «at»? Hvor ble det av ordene «oppfatning» og «mening»? De kokte bort i føleriet.

Jeg benekter ikke at mobbing på arbeidsplassen eksisterer. Jeg sier at mobbeproblemet er blåst opp, og at noen kanskje er tjent med det.

Tølperne lar seg ikke kuste

Hvorfor blir forskerne så provosert når de hører at mobbing er et mindre problem blant voksne i arbeidslivet? Hvorfor dette angstbiterske raseriet? Hva med litt åpen nysgjerrighet? Det er mange måter å flå en katt på. Det har ingen hensikt å fortsette med metoder som ikke virker. Forskerne reagerer som flua i vinduet en sommerdag. Den fortsetter med metoder som ikke virker, og omkommer i vinduskarmen.

Vi vet det nå: Jakten på slemmingene løser ikke mobbeproblemet. Man har holdt på i 30 år. Tølperne lar seg ikke kuste! Fysisk trakassering er utålelig. Barn kan være slemme mot hverandre. Det er aldri offerets ansvar at han blir knuffet og slått. Ingen kan ta ansvar for sitt neseblod. Men alle kan lære seg å ta ansvar for egne følelser. I arbeidslivet dreier det seg om *verbale* konflikter og følelser, og det er noe ganske annet enn fysisk trakassering.

Vi må ikke la oss krenke

Jeg tror vi kan redusere mobbeproblemet, men vi må endre virkemidlene.

Dette er mitt forslag: Vi må slutte å hjernevaske våre barn til å tro at ord kan såre, knuse, stikke, drepe, skape dype arr osv. Det er løgn. Vi lærer opp våre barn til å bli redde for ORD! Ord er ikke farlige. Ordet «tiger» kan ikke angripe oss. Noen lar seg krenke av en ufin bemerkning, andre lar det prelle av. *Ord har altså bare den makt som mottakeren tillater.* «Sticks and stones may break my bones, but words will never hurt me». Godt å vite når skjellsordene hagler. «Du blir ikke krenket uten at du selv tillater det», sa Eleanor Roosevelt.

Det finnes ikke krenkende ord, bare mennesker som lar seg krenke.

Å lære barn at ord kan såre og krenke, er å disponere dem for uhelse senere i livet. Hvor mange mennesker skal furte seg i graven før vi tar tak i dette veldige helseproblemet?

Følelser er vårt eget ansvar

Vi må lære barn at våre følelser ikke er skapt av andre, men vårt eget ansvar. Det er ikke du som irriterer meg, men jeg! Millioner av muslimer har latt seg krenke av en dansk karikaturtegner. Så mye makt til en liten danske! Tenk om de hadde reagert som Sokrates, da en mann nektet å hilse på ham: «Det er ikke meg imot at jeg er høfligere enn ham». Sokrates lot seg ikke krenke.

Når vi lar andre bestemme hva vi skal føle, gir vi bøllene altfor mye makt i våre liv. Det skal barn lære. Men da må de voksne forstå det. Selv statsminister Kjell Bondevik ble «såret» da bølla Otto Jespersen herjet med ham på TV. En statsminister som tror at ord kan såre! Vet han ikke hva en metafor er? Han kunne jo «tatt en Sokrates».

Folk sykmelder seg på grunn av «sårende ord». Hvor er såret? Furting er ikke sykmeldingsgrunn.

Vaksiner mot drittsekkene

Barn må lære at den som er slem mot andre, skader seg selv. Å krenke andre er å krenke sitt eget menneskeverd. Vi skal behandle hverandre med respekt, ikke minst for vår egen skyld.

Vi kan ikke overlate ansvaret for eget liv til tølperer. Det ansvaret er vårt eget. Vi kan ikke alltid passe på våre barn. Selv om den ene tølperen skulle ta seg sammen, så venter en annen rundt neste hjørne. Det er sagt at hvis du vil mette en mann en dag, så gi ham en fisk. Vil du mette ham hele livet, lær ham å fiske. *Vi skal vaksinere våre barn mot drittsekkene.* De skal lære å fiske. Det gjør vi ved å lære dem at ord bare har den makt som mottakeren tillater; At våre følelser er vårt eget ansvar; at den som krenker andre, krenker seg selv. Her ligger nøkkelen til et bedre liv. Det virker fryktelig provoserende på noen.

Det dreier seg om å forebygge mentale lidelser. Vi har en folkeopplysningsoppgave foran oss av megadimensjoner. Jeg utfordrer foreldre, barnehager, skoler, kirken og politiske myndigheter til å påta seg oppgaven. Hvis vi bevilger 50 millioner årlig til dette arbeidet de neste 30 årene, tror jeg at mye er gjort.

Hva tenker du om mobbing? Enig med artikkelforfatteren?

Les også

[Lærer Bjørndals metode](#)

Og du! **Du holder godt kjeft, din idiot!**

[Les mer](#)

[Få nyheter fra bt.no rett i innboksen, abonner på vårt nyhetsbrev.](#)

[Lukk vinduet](#)